GEMEENTE BEDUM

RAAD : 13 juli 2017

AGENDAPUNT : 4
RV-NUMMER : 046

ONDERWERP : Voorjaarsnota 2017

VOORGESTELD BESLUIT :

1. De structurele en incidentele mutaties in de voorjaarsnota vast te stellen;
2. De kaders voor de begroting 2018 vast te stellen.

TOELICHTING :

Bijgaand treft u de voorjaarsnota 2017 aan.

De voorjaarsnota heeft zoals gebruikelijk een tweeledig karakter. Op de eerste plaats is het een voortgangsrapportage over het in de begroting 2017 opgenomen beleid, zowel inhoudelijk als financieel. Op de tweede plaats heeft de voorjaarsnota het karakter van een kadernota voor de op te stellen begroting 2018 met de bijbehorende meerjarenramingen.

Hoewel de voorjaarsnota het moment is om nieuw beleid op te voeren, adviseren wij terughoudend om te gaan met het doen van voorstellen voor nieuw beleid. Dit heeft enerzijds te maken met nog steeds bestaande risico's in o.a. het Sociaal Domein, maar anderzijds vooral vanwege het herindelingstraject voor de nieuwe gemeente 'Het Hogeland'. De BMWE gemeenten staan vanwege de herindeling onder Arhi-toezicht van de provincie. Dit betekent dat bestedingen in het verlengde van de opgave voor de nieuwe fusiegemeente 'Het Hogeland' moeten liggen. Nieuw beleid zal daarbij altijd voorgelegd moeten worden aan de fusiepartners en de provincie.

Dit wil echter niet zeggen dat er geen ambities zijn voor de komende jaren. Er wordt volop gewerkt aan reeds geplande grootschalige projecten, zoals de centrumplannen en de versteviging en nieuwbouw van de schoolgebouwen binnen onze gemeentegrenzen. Hiervoor zijn de middelen reeds door u gereserveerd.

De voorjaarsnota 2017 sluit voor het jaar 2017 met een nadelig saldo van ruim € 5.000,--. Het structurele effect van deze voorjaarsnota is € 85.000,-- positief in 2017. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door het positieve accres in de meicirculaire.

De bij de begroting 2017 vastgestelde meerjarenraming kwam uit op een verwacht structureel overschot in 2020 van bijna € 202.000,--. Op basis van deze nota komen we uit –met alle onzekerheden die we hiervoor en verderop in dit voorstel hebben genoemd- op een verwacht overschot in 2020 van ongeveer € 200.000,--. In het vervolg van dit voorstel zal nader worden ingegaan op de uitkomsten van de voorjaarsnota 2017.

Uitkomsten voorjaarsnota
De voorjaarsnota geeft voor 2017 een licht negatieve bijstelling van de ramingen te zien van ongeveer € 5.000,--. Het saldo van de primitieve begroting 2017 was ongeveer € 22.000,-- positief. Met deze voorjaarsnota kan dat worden bijgesteld tot een begroot saldo voor 2017 van ongeveer € 17.000,-- positief.

Saldo begroting 2017	€ 22.000
Saldo voorjaarsnota 2017 (inc.+struct.)	-€ 5.000
Bijgesteld saldo 2017	**€ 17.000**

Het effect van de voorjaarsnota is deels incidenteel. Dit incidentele effect is per saldo € 90.000,-- negatief. Het structurele effect van deze voorjaarsnota komt uit op een positieve bijstelling van ongeveer € 85.000,-- in 2017. In de jaren daarna loopt dit structurele voordeel nog wat op. Wij doen daarom het voorstel een deel van deze middelen vanaf 2018 te reserveren voor cofinanciering van leefbaarheidsprojecten. Dit is meegenomen in de meerjarenramingen die zijn opgenomen in deze nota. Deze meerjarenraming vormt de basis voor de kaderstelling van de begroting 2018.

Structureel saldo voorjaarsnota 2017	€ 85.000
Incidenteel saldo voorjaarsnota 2017	-€ 90.000
Totaal saldo voorjaarsnota 2017	**-€ 5.000**

Hieronder volgt een korte opsomming van de belangrijkste mutaties uit deze nota met daarna een korte toelichting. Voor een uitgebreidere toelichting op de mutaties verwijzen wij naar de nota.

Omschrijving	**Nadelig**	**Voordelig**	**I/S**
Veiligheidsregio	€ 16.000		S
Huurinkomsten Schoolstraat 3	€ 22.000		S
Zwembad De Beemden	€ 70.000		I
Incidentele subsidies	€ 10.000		S
Essentaksterfte	€ 10.000		I
Burgerparticipatie Waldadrift	€ 15.000		I
Omvorming groen (o.a.Ommelanderdrift)	€ 25.000		I
Het Groene Ommetje	€ 11.000		I
Verharding paden begraafplaatsen	€ 75.000		I
Armoede kinderen	€ 37.000		S
Ondersteuning loketten herindicaties HO	€ 20.000		I
Sociaal Domein		€ 84.000	S
Invoering omgevingswet	€ 25.000		I
Regio Groningen-Assen	€ 23.000		S
Onderuitputting kapitaallasten		€ 240.000	I
Algemene uitkering		€ 176.000	S
Investering Centrumplannen		€ 34.000	S
Correctie inflatie	€ 40.000		S
Correctie stelpost lonen en salarissen	€ 50.000		S
Kosten herwaardering	€ 26.000		I
Kosten bezwaar en beroep	€ 14.500		I
Overige kleinere afwijkingen	€ 49.701		S/I
Totaal	**€ 539.201**	**€ 534.000**	
Saldo mutaties	**€ -5.201**		**Nadelig**

Veiligheidsregio

Op basis van de begrotingsactualisatie 2017 van de veiligheidsregio valt de gemeentelijke bijdrage hoger uit dan geraamd. Dit onder andere als gevolg van aanvullende indexatie over 2016 en 2017. Dit leidt tot een hogere bijdrage van ongeveer € 16.000,-- in 2017. De concept beleidsbegroting 2018 van de veiligheidsregio laat een uitzetting zien van ruim 2,4 ME. Dit betekent voor onze gemeente een verhoging van € 31.000,--. Dit effect is meegenomen in de meerjarenramingen.

Huurinkomsten Schoolstraat 3
De huurder van het pand Schoolstraat 3 heeft de huur eind 2016 opgezegd. Het pand is nu in beeld voor huisvesting in het herindelingstraject c.a. (flexplekken). Hiervoor wordt geen huur in rekening gebracht. Daardoor ontstaat er een nadeel in de gemeentelijke begroting.

Zwembad De Beemden
Het weerstandsvermogen van Stichting zwembad "De Beemden" is vanwege bezuinigingen sterk teruggelopen. U heeft eerder uw zorgen daarover geuit. Wij delen deze zorg. Wij stellen daarom een eenmalige bijdrage voor ter versterking van het weerstandsvermogen van de Stichting.

Incidentele subsidies
In onze gemeente worden steeds meer initiatieven ontplooid, veelal op cultureel gebied. Het gaat dan om evenementen, maar ook wordt er vanuit particulier initiatief/stichtingen het nodige ondernomen op het gebied van cultureel erfgoed/monumenten. Nu worden deze evenementen en activiteiten veelal incidenteel bijgeraamd. Wij stellen voor een structureel bedrag voor deze incidentele subsidies op te nemen van € 10.000,-- per jaar.

Essentaksterfte
Net als in 2016 zijn er ook dit jaar vanwege de essentaksterfte weer een groot aantal zieke essen gekapt. De kosten van het kappen van deze essen bedragen € 10.000,--. Deze kosten waren niet geraamd.

Burgerparticipatie Waldadrift
Voor de reconstructie van de Waldadrift wordt in overleg met een bewonersgroep een plan uitgewerkt voor het openbaar groen, inclusief de bosrand. In aansluiting op de reconstructie van de Waldadrift wordt ook een plan uitgewerkt voor het verbeteren van de zichtbaarheid en beleving van de vijvers aan de Waldadrift en het Geert Reinderspark.

Omvorming groen
In 2017 zal uitvoering worden gegeven aan de omvormingsplannen aan de Ommelanderdrift en De Lijnbaan. Deze plannen zijn tot stand gekomen in samenwerking met de bewoners. Voor het omvormen van het groen van de Ommelanderdrift is € 30.000,-- benodigd. Daarvan kan € 15.000,-- worden gedekt uit de reguliere begroting. Dekking van de resterende € 15.000,-- is voorzien in deze voorjaarsnota. De dekking ten behoeve van De Lijnbaan volgt in een separaat raadsvoorstel na de vakantie.

Op diverse andere plekken in onze gemeente zijn kleinschalig gemeentelijke groenvakken omgevormd. Dit betreft groen aan o.a. De Blink, Folkerdastraat, Langs de Lijn, Walfriduslaan, Walfridushof, Smidshorn, de Kastanje, Boterdiep Wz en achter het monument aan de Grotestraat in Bedum en aan de Beckeringhstraat in Onderdendam. Deze kosten bedragen ca. € 10.000,--.

Het Groene Ommetje
Stichting Plaatselijk Belang Zuidwolde heeft een aanvraag ingediend voor gemeentelijke cofinanciering van het project ‘Het Groene Ommetje’ voor €5.000,-- en het in verband hiermee verplaatsen van de zwaluwtil, waarmee kosten gepaard gaan van € 5.850,--.

Verharding paden begraafplaatsen
Vanwege het verbod op het toepassen van chemische onkruidbestrijdingsmiddelen op (half)verhardingen is het afgelopen jaar ervaring opgedaan met alternatieve methodes. Op de grindpaden van de begraaf-plaatsen geeft dit nog niet het gewenste resultaat. Op dit moment wordt onderzoek gedaan naar het aanbrengen van een ander type verharding op deze paden die minder onkruidgevoelig is, beter begaanbaar dan grind en toch past bij de uitstraling van een begraafplaats. De kosten van deze maatregel worden op dit moment geraamd op € 75.000,--.

Armoede kinderen
In de decembercirculaire zijn extra middelen ontvangen inzake de bestrijding van armoede onder kinderen. In 2017 ontvangen wij ongeveer € 37.000,--. In de jaren daarna valt de vergoeding in de Algemene Uitkering iets hoger uit en bedraagt het ongeveer € 46.000,--. Wij ramen deze kosten ook functioneel.

Ondersteuning loketten Huishoudelijke Ondersteuning
Eind 2016 zijn er wat beleidswijzigingen doorgevoerd op het terrein van de huishoudelijke ondersteuning. Hiermee is het beleid in lijn gebracht met de uitspraak van de Centrale Raad van Beroep van 18 mei 2016. Voor de ondersteuning van de loketten bij het uitvoeren van de herindicaties is een budget van ruim € 20.000,-- nodig.

Sociaal Domein
Het Sociaal Domein wordt budgetneutraal geraamd. Deze lijn is voortgezet in deze voorjaarsnota. De lagere vergoeding in de Algemene Uitkering voor 2017 is vertaald in een negatieve bijstelling van het budget op dit terrein.

Invoering omgevingswet
De Eerste Kamer heeft op 22 maart 2016 de Omgevingswet aangenomen. Het kabinet werkt nu aan de invoeringswet en wil deze in 2018 aan de Tweede Kamer aanbieden. Zij wil de wet in 2019 in werking laten treden. In deze wet worden bijna alle wetten op het gebied van fysieke leefomgeving bijeen gevoegd: integratie van ruimtelijke ordening met andere beleidsterreinen. Volgens de berichten heeft dit voor de gemeentelijke organisaties een forse impact, vergelijkbaar met de decentralisaties op het sociale domein.

De met de invoering samenhangende kosten zijn nog niet te ramen; dit is ook deels afhankelijk van de vervolgacties zoals het eventueel opstellen van een omgevingsvisie. Op voorhand wordt voor dit jaar een bedrag van € 25.000 benodigd geacht.

Regio Groningen-Assen
Tot en met 2016 werd de bijdrage aan de Regio Groningen-Assen gedekt uit de grondexploitatie van Ter Laan 4. Onder de nieuwe BBV voorschriften mag een dergelijke bijdrage niet meer gedekt worden uit grondexploitaties. De bijdrage komt daardoor nu ten laste van de gemeentelijke exploitatie en wordt niet meer gedekt door een onttrekking aan de grondexploitatie Ter Laan 4.

Onderuitputting kapitaallasten
Elk jaar is er sprake van onderuitputting op de kapitaallasten. Uiteraard zijn niet alle investeringen die voor 2016 stonden geraamd, gerealiseerd. Daardoor is de stand van de activa lager dan geraamd en dus vallen de kapitaallasten lager uit dan geraamd. Dit betekent een incidenteel voordeel van € 240.000,--.

Algemene Uitkering
De effecten van de meicirculaire zijn doorgerekend in deze nota. Daarbij is het deel dat betrekking heeft op het sociaal domein budgetneutraal verwerkt. Ook de vergoeding van het scholenproject die via de Algemene Uitkering ontvangen wordt is budgetneutraal in deze nota verwerkt, aangezien de effecten (inclusief de verwachte vergoeding) van dit project reeds in de begroting waren opgenomen. Voor een uitgebreidere toelichting op de uitkomsten van de meicirculaire verwijzen wij u naar pagina 32 van de nota.

Investering Centrumplannen
Dit betreft de neerwaartse bijstelling van de stelpost ‘Herstructurering’. In 2016 is er een investeringskrediet voor investeringen in het Centrum beschikbaar gesteld. De kapitaallasten zijn geraamd en moeten vanaf 2017 worden gedekt uit de stelpost ‘Herstructurering’. Deze stelpost wordt daarom nu verlaagd met € 34.000,--, zodat het effect van de stijgende kapitaallast wordt opgevangen.

Correctie inflatie
Aangezien de inflatiecijfers voor 2017 in de meicirculaire met ongeveer 0,5% zijn verhoogd, verhogen we ook de stelpost voor inflatie in de ramingen voor 2017.

Correctie stelpost lonen en salarissen
Gezien het Accres in de meicirculaire en de lopende cao onderhandelingen, waarvan de uitkomsten nog ongewis zijn, is de stelpost voor lonen en salarissen verhoogd met € 50.000,--.

Kosten herwaardering
De kosten voor de herwaardering vallen iets hoger uit dan geraamd. Dit concluderen we op basis van realisatiecijfers van de afgelopen jaren en door de geplande uitvoering van fase 2 en 3 van de 3D inhoudscontrole van de WOZ objecten. Over fase 1 bent u in 2016 geïnformeerd. Ook de andere BMWE gemeenten geven uitvoering aan deze 3D inhoudscontrole, die moet leiden tot een verdere kwaliteitsverbetering van de waardering van de WOZ objecten.

Kosten bezwaar en beroep (WOZ)
De kosten voor bezwaar en beroep in het kader van de WOZ (Waardering Onroerende Zaken) vallen door de opstelling van professionele bezwaarmakers in combinatie met de bevingproblematiek hoger uit dan in de begroting opgenomen. Tot op heden hebben we dit effect steeds incidenteel geraamd.

Voor een totaal overzicht van de mutaties van de voorjaarsnota verwijzen wij u naar blz. 38 van de voorjaarsnota.

Meerjarig financieel beeld
De meerjarenraming in de begroting 2017 liet een structureel positief saldo van bijna € 202.000,-- voor 2020 zien. Uitgaande van de in deze nota bijgestelde ramingen en de aangegeven mutaties in de ontwikkelingen voor de komende jaren, krijgen we het volgende bijgestelde beeld voor de jaren tot en met 2021:

	2018	**2019**	**2020**	**2021**
Structureel saldo in begroting 2017	€ 166.000	€ 204.000	€ 202.000	
Structureel saldo voorjaarsnota 2017	-€ 54.000	-€ 15.000	-€ 1.000	
Bijgesteld structureel saldo	**€ 112.000**	**€ 189.000**	**€ 201.000**	**€ 200.000**

Eerder in dit voorstel is het structurele effect van € 85.000,-- genoemd in 2017. Met de bijgestelde kapitaallasten als gevolg van mutaties in de voorgenomen investeringen en het verloop van de Algemene Uitkering, alsmede het voorstel op het terrein van leefbaarheid valt het structurele effect in de komende jaren anders uit.

Het jaar 2021 was nog uiteraard nog niet in de begroting 2017 opgenomen. In deze voorjaarsnota hebben we wel een eerste doorrekening gemaakt voor dit jaar.

Voor een totaaloverzicht van de meerjarenramingen verwijzen wij u naar hoofdstuk 4 van de voorjaarsnota.

Investeringslijsten
Ook in deze voorjaarsnota vindt u in de bijlagen een overzicht van de geplande investeringen voor de jaren 2018-2021. Deze lijsten zijn intern beoordeeld. Indien u akkoord bent met deze voorgenomen investeringen, dan zullen we ze opnemen in de begroting 2018. De investeringen voor 2018 zullen bij de vaststelling van de begroting 2018 beschikbaar worden gesteld, terwijl de gepresenteerde investeringen in de latere jaren dienen voor een goed meerjarenbeeld.

Risico's en onzekerheden/ontwikkelingen
De nu voorliggende concept meerjarenraming bevat, net als de andere jaren, verschillende onzekerheden. Het is daardoor heel goed mogelijk dat deze ramingen in een later stadium moet worden bijgesteld. Een aantal van deze punten leggen wij hierbij aan u voor.

Septembercirculaire
We weten uiteraard nog niet wat de septembercirculaire ons gaan brengen. We hebben echter de gewoonte deze nog mee te nemen in de op te stellen begroting van het nieuwe jaar. Dit kan verschuivingen teweeg brengen.

Onderwijshuisvesting
Met de uitvoering van het Programmaplan huisvesting onderwijs, waarvoor u ook (voorbereidings)kredieten beschikbaar heeft gesteld, zijn wij gestart. De tijdelijke school in Bedum is in gebruik en de werkzaamheden aan de scholen "Horizon" en "Walfridus" zijn gestart. Voor de andere scholen zijn de eerste stappen gezet. De ingeschatte financiële effecten zijn reeds in de begroting 2017 opgenomen.

Uitvoeringsorganisatie 'Werkplein Ability'
Op het moment van schrijven van de voorliggende nota was de begroting 2018 van de uitvoerings-organisatie 'Werkplein Ability' in voorbereiding. Het concept laat fors oplopende meerjarige tekorten zien, die nog niet zijn afgedekt in de gemeentelijke begrotingen. In afwachting van de uitkomsten zijn deze effecten nog niet opgenomen in deze nota. In de gemeentelijke begroting 2018 zullen we echter wel de meerjarige effecten van de begroting van de gemeenschappelijke regeling moeten opnemen.

Decentralisaties van het Rijk naar de gemeenten
Gemeenten hebben er enkele jaren geleden belangrijke en omvangrijke taken bij gekregen. De gemeenten hebben het voortouw en een eigen verantwoordelijkheid bij de decentralisatie van deze taken. Het merendeel van deze taken voeren gemeenten op lokaal niveau uit, vaak in clusterverband, regionaal of provinciaal . Daarvoor werken gemeenten op bestuurlijk, ambtelijk en financieel gebied samen. Alleen op die manier kunnen gemeenten hun nieuwe verantwoordelijkheden adequaat invullen en hun taken goed uitvoeren. Dit legt een fors beslag op de inzet van tijd en middelen van de gemeentelijke organisaties. U heeft in de rekening 2016 kunnen zien dat de uitkomsten over 2016 deels een positief financieel beeld lieten zien. Het blijft echter onzeker hoe dit de komende jaren verder ontwikkelt. Voor onze gemeente is dat vooralsnog niet negatief, maar in BMWE verband lijken de tekorten in meerjarig perspectief wel op te lopen.

Gevolgen aardgaswinning
De gevolgen van de aardgaswinning worden binnen onze organisatie steeds meer voelbaar. Op verschillende terreinen wordt veel ambtelijke inzet verlangd. Er worden plannen gemaakt in het kader van de leefbaarheid, versteviging en nieuwbouw scholen, er wordt bemiddeld in individuele gevallen, er is veel handhaving en vergunningverlening en ook op andere terreinen is bestuurlijke en ambtelijke inzet noodzakelijk. In 2016 is gebleken dat de NAM en het rijk niet al onze gemaakte kosten zullen vergoeden. Verschillende onderdelen van de gedeclareerde en te declareren kosten zijn nog onderwerp van discussie.

Herindeling
Het onlangs gestarte herindelingstraject legt de nodige druk op onze ambtelijke organisatie. Het project komt in de uitvoeringsfase en vergt daardoor steeds meer ambtelijke inzet. Dit staat op gespannen voet met de vele ontwikkelingen en omvangrijke dossiers die de komende jaren door de gemeenten moeten worden vormgegeven. In de herindelingsbegroting zijn beperkte middelen opgenomen ter ontlasting van de ambtelijke organisatie. Uiteraard moet naast de genoemde ontwikkelingen ook het reguliere werk doorgang vinden.

Voorgesteld wordt:

1. De structurele en incidentele mutaties in de voorjaarsnota vast te stellen;
2. De kaders voor de begroting 2018 vast te stellen.

Bedum, 20 juni 2017

Burgemeester en wethouders van de gemeente Bedum,

De secretaris,	De burgemeester,
R. Wiltjer	drs. E. van Lente